

**BOGDAN PETRICEICU HAȘDEU, MEMBRU TITULAR
ȘI VICEPREȘEDINTE AL ACADEMIEI ROMÂNE***

**BOGDAN PETRICEICU HAȘDEU, MEMBER
AND VICE-PRESIDENT OF THE ROMANIAN ACADEMY**

*General de brigadă (r) prof. univ. dr. Florian TUCĂ**
Colonel (r) prof univ dr. Eugen SITEANU****

Rezumat: În lucrare autorii prezintă, succint, creația literară și istorică genială pe baza căreia Bogdan Petriceicu Hașdeu a fost ales membru al Academiei Române și vicepreședinte al acestei instituții. De asemenea, sunt evidențiate și alte merite pentru care strălucitul om de știință a devenit membru titular și apoi, de trei ori, vicepreședinte al Academiei Române.

Cuvinte-cheie: Academia Română, membru titular, vicepreședinte, istoric, academician.

Abstract: In the paper, the authors briefly presents the brilliant literary and historical creation and, on this basis, Bogdan Petriceicu Hașdeu has been chosen member of the Romanian Academy and vice-president of this institution. There are also mentioned other abilities because of which the great scienceman became permanent member and then, for three times, the vice-president of the Romanian Academy.

Keywords: Romanian Academy, permanent member, vice-president, historical, academician.

Academia Română este o instituție științifică relativ tânără. Ea a fost înființată în anul 1866. Menirea ei era, așa cum aprecia, la timpul său, istoricul și academicianul Nicolae Iorga, „**de a îmbogăți știința neamului, dar nu mai puțin a îndemna, a judeca și a răsplăti științele culturale ale tuturor**”. Ea este datoare – mai spunea savantul român – „**să cuprindă, unul după altul, pe**

---

* Comunicare științifică ținută de către cei doi autori în cadrul celui de-al XIV-lea Congres de Dacologie, care s-a ținut la Buzău în luna 16 august 2013.

** Profesor univ. dr., membru al Academiei Oamenilor de Știință din România; istoric.

*** ing., Academia Comercială, Satu Mare și Universitatea Națională de Apărare „Carol I”; membru asociat al AOȘR; vicepreședintele Asociației Absolvenților UNAp „Carol I”; esiteanu@yahoo.com; tel.: 0720566911.

acei cari s-au deosebit prin râvna lor pentru ocupațiile cele mai înalte ale spiritului omenesc”.

De la înființarea Academiei Române, acum aproape un veac și jumătate, până în zilele noastre, în rândurile ei au fost primiți peste 1500 de personalități culturale, științifice, social-politice, militare și religioase, dintre care peste 1000 sunt români, iar restul străini. În privința românilor, practic nu există domenii de activitate specifică țării noastre care să nu-și fi avut sau să nu-și aibă reprezentanți de seamă în acest înalt și strălucit for de știință și de cultură românesc. Numele și datele esențiale din biografia și din opera tuturor acestor elite intelectuale românești și străine sunt oglindite, în mod excelent, în dicționarul intitulat **„Membrii Academiei Române”**, semnat de doctorul în istorie Dorina Rusu, apărut până acum în patru ediții.

Din prima generație de membri ai Academiei Române a făcut parte și strălucitul om de cultură și enciclopedist Bogdan Petriceicu Hașdeu, căruia i se închină, de drept și de fapt, și actuala sesiune științifică. El a fost ales în forul științific român la data de 13 septembrie 1877, ca membru titular. Apoi, în trei rânduri, avea să fie ales în onoranta postură de vicepreședinte al Academiei Române (martie 1885 – aprilie 1886, martie 1887 – aprilie 1888 și aprilie 1889 – aprilie 1892). Pentru ce merite va deveni strălucitul personaj mai întâi membru titular al Academiei Române, iar apoi vicepreședinte al acestuia? Mai întâi de toate, fiindcă avea o vastă cultură. Era, după cum rezultă din cărțile care-i sunt dedicate, un autentic enciclopedist. Se zice că el cunoștea peste 20 de limbi străine. Istoricul și criticul literar George Călinescu îl va considera, pe drept cuvânt și pe merite notabile, **„drept geniu universal”**. Fusese profesor de istorie, de geografie și de statistică la Iași, numit în acea funcție, se spune, chiar de Cuza Vodă. Își va continua activitatea didactică la București. Apoi, tot la București, va desfășura o muncă de pionierat la Arhivele Statului, unde va deveni și director al acelei instituții. Va deveni apoi membru titular al Academiei Române datorită unei strălucite activități științifice și literare, publicând zeci de cărți și multe sute de articole și studii, în cuprinsul cărora a tratat teme inedite din știință și cultura românească și universală. Va deveni academician, în al treilea rând, pentru că, prin activitatea desfășurată, prin funcțiile pe care le-a deținut, ca și prin prelegerile sale științifice, a impulsionat, ca puțini alții ca el în epocă, viața științifică, culturală și literară românească.

Iată și unele realizări concrete ale activității învățatului și luminatului Bogdan Petriceicu Hașdeu:

1. a pus bazele mai multor publicații istorice și literare, în paginile cărora se abordau, cu precădere, teme majore și inedite de istorie, de literatură, de știință etc.; este vorba, printre multe altele, de următoarele publicații: **„România”**, **„Foaie de**

istorie românească”, „Foaie de istorie și literatură”, „Lumina”, „Traian”, „Revista Nouă” etc.; de când va fi numit Director la Arhivele Statului, Bogdan Petriceicu Hașdeu s-a îngrijit personal de editarea revistei „**Arhivei istorice a României**”, în coloanele căreia s-au publicat, adesea din inițiativele și sugestiile acestuia, numeroase documente vechi și inedite pe teme de istorie, cultură, geografie, literatură, armată, religie etc.;

2. din inițiativa și prin grija și sub coordonarea lui Bogdan Petriceicu Hașdeu avea să apară, în perioada anilor 1873-1875 lucrarea științifică intitulată „**Istoria antică a României**”, în două volume, carte de referință a istoriografiei Românești;

3. strălucitul om de cultură Bogdan Petriceicu Hașdeu a îmbogățit, prin creații literare și istorice proprii, literatura și istoriografia românească. Pe această linie se cuvine să evidențiem faptul că el este autorul lucrării intitulate pe cât de inspirat, pe atât de frumos „**Cuvente den bătrâni**”, în două volume, carte ce avea să fie distinsă cu premiul „**Ion Heliade Rădulescu**” al Academiei Române. Tot Hașdeu este autorul lucrării fundamentale intitulată „**Etimologicum Magnum Romaniae**”, apărută în trei volume. Numele său ca autor avea să strălucească până în zilele noastre și pe lucrările intitulate „**Istoria critică a României**”, „**Principii de filologie comparată**” și geniala monografie „**Ioan Vodă cel Cumplit**”.

A publicat, de asemenea, excelente volume de poezii, de proză și de teatru, din această ultimă categorie de creații literare făcând parte drama istorică „**Răzvan și Vidra**” și comedia „**Trei Crai de la Răsărit**”, care aveau să devină piese clasice ale teatrului românesc.

În sfârșit, dar nu în cele din urmă, Bogdan Petriceicu Hașdeu va fi fost ales ca membru titular al Academiei Române, iar apoi, în trei rânduri, ca vicepreședinte al acesteia datorită patriotismului său înflăcărat. Așa cum avea să declare el în nenumărate rânduri, începând din anii tinereții și până la intrarea sa în lumea umbrelor, se declara mândru că este de viță dacică. Pe această linie, într-una din poeziile sale din anii de tinerețe, el va spune, sincer și deschis, cu inima sa încărcată de fierbinte patriotism, printre altele: „**Sunt dac cu trup și suflet,/ Și cu mândria aceasta o recunosc,/ Sunt dac, nu sunt roman,/ Pe romani îi disprețuiesc**”.

Ulterior, în creațiile sale poetice din anii maturității, ca și în unele însemnări memorialistice, el va declara, tot atât de clar și de sincer, după cum rezultă din numeroase surse, că el „**este mândru că s-a născut român, că trăiește și muncește în România**” și că „**nu-și va cruța niciodată eforturile ca prin tot ceea ce face să-și slujească Ginta din care provine, Neamul și Patria**”.

Spiritul și trăirile curat patriotice ale profesorului, ziaristului, istoricului, poetului, scriitorului și academicianului Bogdan Petriceicu Hașdeu vor fi atestate în mod exemplar, nu doar în vorbe frumoase, în cuvinte bine alese și în fraze rostite în

public sau în scris, ci în mod special în creația sa științifică și literară, ceea ce avea să fie esențial în înfățișarea sa de strălucit patriot.

Omul de știință, de litere, de inițiator și de conducător de publicații istorice și literare, de arhivist de excepție, de autor de cărți fundamentale și, nu în cele din urmă, omul de omenie Bogdan Petriceicu Hașdeu s-a stins din viață aureolat de o glorie nepieritoare, în ziua de 25 august 1907, în localitatea prahoveană Câmpina. Dar numele lui, faptele sale cele bune și amintirea sa vor trăi veșnic în memoria românilor dar și a străinilor. Am zis și a străinilor nu așa, la întâmplare, ci bazându-ne pe fapte reale.

Astfel, fiind un geniu al culturii, științei și spiritualității românești, el a fost ales pentru merite științifice incontestabile, ca membru al Academiei Imperiale de Științe din Petersburg, al Academiei Regale din Belgrad, al Societății de Lingvistică din Paris, a Societății Neolingvistice Americane din Baltimore, al Societății Academice din Sofia etc.

Ca un fel de încununare a meritelor și realizărilor sale pe plan științific, academicianul Bogdan Petriceicu Hașdeu avea să fie onorat, în țară și în străinătate, nu doar cu înalte titluri științifice, ci și cu nenumărate decorații și distincții, printre care s-a numărat și „**Marea Medalie de Aur pentru Istoria Națională**”.

Acesta a fost, în linii generale, academicianul Bogdan Petriceicu Hașdeu, pe care îl elogiem, îl omăgiem și-l slăvim acum și aici în cadrul celui de-al XIV-lea Congres Internațional de Dacologie.

BIBLIOGRAFIE

Rusu N. Dorina, *Membrii Academiei Române. 1866-1999. Dicționar*, București, 1999.

Călinescu G., *Istoria literaturii române de la începuturi până în prezent*, Ediția a doua revăzută și adăugită, București, 1982.

Sandu Vasile, *Viața și opera lui Bogdan Petriceicu Hașdeu*, București.

